

ЗМІСТ

Рецензія, Ольга Василевська-Смаглюк.....	4	Олександра Литвин	143
Рецензія, Сергій Томіленко	6	Ніна Зелінська.....	148
Рецензія, Наталія Ненюк	8	Іван Зброжек	156
Від автора	10	Анастасія Андрійчук.....	162
From author	13	Олена Ковтун.....	166
Ярослава Пінаєва.....	16	Олена Правдива	170
Володимир Дячков	22	Антон Коломієць	178
Юлія Остапчук.....	24	Юлія Коломієць	184
Юрій Пігуль.....	31	Тетяна Ткачук.....	191
Ніна Докукіна	35	Наталія	195
Геннадій Богуш.....	39	Лідія Лимаренко	202
Тамара Вишняк.....	46	Анастасія Ковтун.....	210
Володимир Мельниченко.....	50	Ганна Коваленко.....	213
Тетяна Сологуб	56	Людмила Мудряк.....	216
Анастасія Мельніченко	60	Ольга Бондар	219
Леся Бондаренко	67	Зінаїда Іченець.....	224
Наталія Холявко.....	78	Марія Вдовенко	228
Людмила Кириленко.....	83	Ольга Куліш	233
Поліна Лучко.....	88	Галина Козаченко.....	241
Тетяна Патлай (історія про загиблого сина).....	100	Марія Вдовиченко.....	249
Ірина Ханюченко	105	Олена Маруженко.....	257
Вікторія Микитенко	115	Олександра Жукова	262
Олександр Власенко	121	Олена Коваленко	270
Тетяна Перепелиця	126	Руслан Лісовський	275
Сергій Костін.....	132	Галина Самченко	280
Альона Приходько	138	Людмила Комаренко	284
		Валентина Пилипенко.....	291
		Команда проєкту	298

документальний
фільм Bartek
Czukiewski

документальний
фільм Людмили
Кириленко
про Бородянку

документальний
фільм про початок
повномасштабного
вторгнення

«Живі історії війни.
Книга 1»

збірка поезій
«Мереживо війни»

книга
«Пам'ять душі.
Іванківщина»

«Живі історії війни.
Книга 1»
іспанською мовою

«Живі історії війни.
Книга 1»
італійською мовою

«Живі історії війни.
Книга 2»
іспанською мовою

Рецензія

Війна – річ дорога, особливо для тих, хто на ній наживається. На жаль, вигодонабувачі всіх воєн світу завжди залишаються в тіні. А зовні – страждання і горе мільйонів. Справжню ціну війни можуть осягнути лише ті, хто втратив близьких, домівку, зрештою, себе. Справжня ціна війни – сотні тисяч зламаних доль.

Віктор Франкл у книзі «Людина в пошуках справжнього сенсу» писав, що пережити будь-які труднощі, жахи і тортури може лиш той, хто знає, заради чого жити і триматися. Ці слова перегукуються в мені з тим, що писав мій батько, український публіцист та журналіст Михайло Василевський: «Незважаючи ні на що, життя прекрасне».

У книзі, яку ви тримаєте в руках, просякнутій болем і сльозами, є все, щоб зрозуміти, заради чого ми воюємо. Що тримає українця тут, на своїй землі, або далеко від рідного краю, у вимушеному засланні? Що робить українця українцем тут і в очах усього світу? Нескореність. Незламність. Бажання за будь-яку ціну залишатись собою. Ці, здавалося б прості бажання, ніяк не вписуються в геополітичну доктрину хворобливого «сусіда», який живиться лише підкореними, зламаними, зросійщеними. Геноцид – це релігія ображених, історично і ментально обмежених, але він ще жодного разу не переміг справжню жагу до життя!

Саме заради цього наші звитяжні предки поклали себе на вівтар нашої свободи. Заради того, щоб тут і в усіх світах гордо звучало «Слава Україні!» і щоб у відповідь лунало «Героям Слава!»

Ми живемо в історичні часи. І ніхто не знає, коли та за яких умов ми поборемо, бо початок війни можна передбачити, а її кінець – ніколи. Ці часи – шанс для нас і наших дітей, крізь бороть-

бу і сльози, кров і піт, переоцінити те риторичне «заради чого?» Це шанс кожному зробити свій неоціненний внесок, щоб на- завжди відкарбуватися в сторінках нашої історії. Ця історія не завжди була звитяжною, правильною і доброчесною. Вона була різною, як історії десятків народів світу. З однією, лишень, різницею: наш народ не може собі дозволити залишитися лише на сторінках потертих підручників та на старих полицях бібліотек. Наш народ має продовжувати жити. Ця боротьба за виживання і є нашою місією – ми боремось заради самого життя.

«У світі, який не в найкращому стані, усе тільки погіршувати- меться, якщо кожен з нас не докладе для його порятунку макси- мальних зусиль. Отож, будьмо уважні. Уважні у подвійному сен- сі. З часів Освенцима ми знаємо, на що здатна людина. З часів Хіросіми ми знаємо, що поставлено на карту», – Віктор Франкл.

Від себе додаю, що ми знаємо ціну війни. Тож кожен на свое- му місці, наближаймо те, заради чого маємо жити – заради сво- боди наших дітей, заради слави наших предків та сучасників, які вже за все сплатили наперед.

*Ольга Василевська-Смаглюк,
народна депутатка України IX скликання*

Рецензія

Не завжди людина може так хвилююче висловити свої думки вголос, як на папері. Яскравим прикладом тому і є ця книга – болюча розповідь про пережите українцями в довгі дні окупації. Жорстокі, вистраждані, сплюндровані рашистами, побиті не лише кулями, ракетами і бомбами, а й неймовірними психологічними знущаннями загарбників над людською гідністю. Книга знову і знову підтверджує, якою жорстокою і несправедливою була і є ця війна.

Але, на мою думку, авторці та упорядниці вдалося перш за все показати незбориму силу духу українського народу, його згуртованість, витримку, віру в Перемогу. Саме віра тримала людей та любов до рідної землі і ближнього свого; і люта ненависть до загарбників.

Люди ладні були пережити всі незгоди, тільки б вигнати ворога з рідної землі.

Важливо, що розповіді про сучасне тісно переплітаються зі спогадами про минуле – у всі часи українці мужньо боронили свою Батьківщину.

Важко морально читати спомини очевидців, а ще важче їм було все це пережити, а потім відтворити у своїй пам'яті нелюдські тортури.

Автор допомагає людям розповісти про окупацію. І це заслуговує особливої поваги, адже разом з командою вона зуміла зібрати багато свідчень про злочини росіян. Можна собі уявити, скільки мужності і витримки треба було мати, щоб зібрати ці історії наших людей про злодіяння рашистів на українській землі.

Важко, але це потрібно робити, щоб наступні покоління знали правду про цю жорстоку війну, цінували кожен мирний день, щоб не дозволити більше ніколи ворогу зайти на нашу землю!

Книга написана двома мовами. І це дуже правильно. Світ має знати все про ці трагічні дні, має побачити справжні обличчя «добрих» сусідів – «визволителів» і одночасно – велич українських людей, їхню згуртованість і непереможність!

Книга не лише розповідає про жахи цієї війни, вона ніби вчить кожного з нас, як треба боротися за життя і долати найважче на своєму шляху.

Переконалий, збірка історій викличе великий резонанс у суспільстві, передаватиметься з покоління в покоління, вчитиме нашу молодь дорожити кожним мирним днем, бо нічого немає жахливішого за війну і прекраснішого – за дружбу людську!

Сергій Томіленко, голова НСЖУ

Рецензія

Проект «Живі історії війни» Ольги Фещенко, в який увійшли дві книги «Живі історії війни», «Пам'ять душі. Іванківщина» та збірка поезій «Мереживо війни» – це потужна робота людської душі, серця, яка поєднала в собі біль війни, мужність, нескореність та величезну віру в перемогу України.

Сама ідея створення цього проєкту – це щось надзвичайне, це бачення багатопланове, різнобічне, це, як могутня підказка понівеченої землі, страждання людей від окупації російськими загарбниками. Тільки людина з великим серцем могла почути цю підказку та втілити в життя цей задум. За цим проєктом стоять люди, долі, понівечені життя, смерті...

Скільки енергії потрібно тендітній жінці, щоб вислухати про той пережитий біль та жах своїх земляків! Скільки сліз вона бачила, записуючи всі ці реальні історії сьогодення! Як плакало і ридало її серце, коли вона перетворювала аудіозапис на письмовий!? Які картини страшної реальності сьогодення вона переживала разом зі своїми земляками?

Цей проєкт і книги дуже важливі сьогодні, а ще важливіші вони стануть згодом, бо з часом пережиті емоції стираються, пам'ять блокує якісь негативні почуття і це буде добре, коли пережиті жахи будуть зникати і людина знову зможе насолоджуватись життям.

Але записи збережуться для прийдешніх поколінь, для тих, хто будуватиме нову післявоєнну Україну, для тих, хто має знати правду, ціну, якою здобута перемога, аби не водити дружбу з нападниками. А перемога буде, вона вже є, бо наш народ волелюбний!

Цей проєкт – це свідчення війни, її біль, розпач, іноді відчуття безвиході...

Працюючи над цим проектом, пані Ольга є ще і психологом, бо коли людина відкриває свою душу і щиро звільняє її від страждань, вона починає дихати вільніше, бо біль розділений зі світом (а розповіді будуть читати) стає легшим...

Історії війни важкі, але вони є, свідчення людей про варварський напад росії на Україну, про свавілля варварів навіки закарбовані в історії нашої землі і мають бути почуті світом, щоб більше не було подібних війн та трагедій, щоб ті, що завдали великого болю нашій землі та людям, були покарані і сповна відповіли за свої злі діяння.

Книги створені з любов'ю до України, до людей, рідної землі, бо тільки любов несе життя, дарує щастя та віру в майбутнє.

Тільки любов пані Ольги та всіх учасників її команди змогла створити цей проєкт та втілити його в життя...

Любіть себе, свою землю та Україну!

Дякую Богу та ЗСУ за кожен день нашого життя!

Все буде Україна, буде нова світла, тепла країна, за яку віддають дуже дорогу ціну! Саме наше держава об'єднає навколо себе всі сили світла, добра та любові!

З любов'ю поетеса Наталія Ненюк

Почуйте нас! Відчуйте біль із середини!
Допоможіть закінчити війну в країні!

Від автора

Коли я розпочала проєкт, сподівалась, що ці історії допоможуть зупинити війну, але, на превеликий жаль, вона триває. З кожним днем трагічних історій стає все більше. Перша книга волонтера «Живі історії війни» була неодноразово презентована, як в Україні, так і за її межами. Її читають у різних країнах світу в «живому» та електронному вигляді.

Збираючи матеріал для другої книги, я думала, що історії будуть розказані з меншими емоціями, але це було не так. Люди, переосмисливши всі моменти, які з ними сталися, розповідали свою правду з гірким присмаком і висновками пережитих подій. Болить і буде боліти. Вже неможливо, як раніше, відпочивати, святкувати дні народження та займатися буденними справами. «У нас війна» – ця думка не покидає мене ні на хвилину. Що може зробити звичайна жінка? Боротися! Любити та цінувати кожну мить свого життя! Молитися та вірити в повернення наших захисників!

У моєму випадку – збирати історії, спілкуватись з людьми, даючи можливість їм виговорити біль... А далі книги... Слово – це моя зброя!

Ця війна вивернула нас навиворіт. Ми вже ніколи не будемо такими, як були. Ми стали сильнішими.

*«От тому в лихі години
Ми завзяті й вперті,
Бо для вільної людини
Рабство гірше смерті...»*

Т. Г. Шевченко

Будучи за кордоном, помітила, за якою ознакою зараз впізнають українців – очі! Вони у нас печальні, навіть коли посміхаємося. Цей пекучий біль, коли ти усвідомлюєш, що ця війна – це є прямий геноцид твого народу, наруга над твоєю землею, не полишає тебе ні вдень, ні вночі.

*Тебе вже ріжуть на шматки, тебе вбивають,
Гвалтують і тримають у полоні,
А ти стоїш, коли в тебе стріляють,
Бо вся планета у твоїх долонях!*

О. Фещенко

Світова спільнота всіляко намагається зупинити росію, але цей ворог навіть звинувачує нас у цій ситуації. Брехлива інформаційна війна, перекручування фактів, зазомбованість російського населення – це все гидке обличчя «дикого племені», адже тільки «дике» може в 21 столітті чинити такі звірства проти цивільного населення. Зараз, як ніколи, важлива підтримка України іншими державами.

*«Ви не маєте бути українцями, щоб підтримувати Україну,
достатньо бути просто Людиною»*

З промови Олександри Матвійчук

На основі першої книги проекту «Живі історії війни» (Бородянщина), дякуючи нашим друзям з Польщі – блогеру Бартеку (Bartek), був створений документальний фільм. Цей фільм переглянули мільйони людей в різних куточках світу.

Я щаслива від того, що моя справа потрібна людям. До проекту доєдналися нові учасники, як в Україні, так і за кордоном. Дякуючи нашій співпраці, історії людей та правду про війну, пов'язану з російською агресією, знають у багатьох країнах світу.

Другою книгою проекту стала збірка поезій «Мереживо війни» – це історії людей у поетичній формі. Ідея створення цієї книги у мене виникла відразу після написання книги «Живі історії війни». Разом з поетесою Поліною Лучко ми об'єднали

у збірці 24 автори з різних куточків України. Фінансування цієї збірки відбулося завдяки фонду «Оберіг Відродження» та друзям із Польщі.

У другій книзі «Живі історії війни» разом з командою ми зібрали 48 історій цивільних людей з різних міст та сіл України. Майже в кожному слові біль та страждання. Історії розпочинаються зі спогадів про перший день повномасштабного вторгнення і словами: «Ми не могли повірити в це...»

Читачі зможуть завдяки QR-кодам під історіями прослухати діалог та відчутти емоційний стан героїв історій.

Редактором цих книг стала поетеса та режисерка Поліна Лучко. Ця молода особистість пропустила через своє серце болючі сповіді людей та перетворила мої рукописи на друкований матеріал. За такою українською молоддю – майбутнє нашої нації!

Книга «Пам'ять душі. Іванківщина» стала частиною мого проєкту, дякуючи ініціативним представникам нашої команди Сергію Костіну та Олені Правдивій. У цій книзі зібрано 34 історії простих цивільних людей, які пережили окупацію та стали свідками подій, пов'язаних з російською агресією на території Іванківської громади. Світ має знати правду! Іванківщина стала першою, хто зустрів російські колони. Налякані люди не розуміли, що робити та як діяти...

Люди, прокиньтесь! Не будьте байдужими! Ми прагнемо мирного життя! Зупиніть війну!

Ольга Феценко

Hear us! Feel our pain from the inside!
Help to end the war in our country!

From author

When I started the project, I hoped that these stories would help to stop the war, but, unfortunately, it continues. Every day there are more and more tragic stories. The volunteer's first book «Alive Stories of the War» was presented several times, both in Ukraine and abroad. It is read in different countries of the world «live» and electronically. While collecting material for the second book, I thought that the stories would be told with less emotions, but it was not so. People, rethinking all the moments that happened to them, told their truth with a bitter taste and conclusions of the events they had experienced. It hurts and will hurt. It is no longer possible to relax, celebrate birthdays and do everyday things as before. «We have the war» – this thought does not leave me for a minute. What can an ordinary woman do? Fight! To love and appreciate every moment of your life! Pray and believe in the return of our defenders! In my case – to collect stories, communicate with people, giving them the opportunity to express their pain... And then books... The word is my weapon! This war turned us inside out. We will never be the same again. We have become stronger.

*«That's why in bad times
We are persistent and stubborn,
Because for a free person
Slavery is worse than death...»*

Taras Shevchenko

While being abroad, I noticed that Ukrainians are now recognized by one sign – our eyes! They are sad, even when we smile. This burning pain, when you realize that this war is a direct geno-

cide of your people, an insult to your land, does not leave you day or night.

*They are already cutting you to pieces, you're being killed,
Raping and holding captive
And you stand when they shoot at you
Because the whole planet is in your palms!*

O. Feshchenko

The world community is trying in every way to stop Russia, but this enemy even blames us for this situation. False information war, distortion of facts, zombification of the Russian population are all ugly faces of the «savage tribe», because only the «savage» can commit such atrocities against the civilian population in the 21st century. Now, more than ever, the support of Ukraine by other countries is important.

«You don't have to be Ukrainian to support Ukraine, it's enough to just be a Human»

From Oleksandra Matviychuk's speech

Based on the first book of the project «Alive Stories of the War» (Borodyanka region), thanks to our friends from Poland – blogger Bartek, a documentary film was created. This film was watched by millions of people in different parts of the world. I am happy that people need my work. New participants joined the project, both in Ukraine and abroad. Thanks to our cooperation, people's stories and the truth about the war connected with Russian aggression are known in many countries of the world. The second book of the project was the collection of poems «Lace of War» – these are people's stories in poetic form. The idea of creating this book came to me immediately after writing the book «Alive Stories of the War» (Borodyanka region). Together with the poet Polina Luchko, we united 24 authors from different parts of Ukraine. The financing of this